

5.1.2018

Liikenteen turvallisuusvirasto
kirjaamo@trafi.fi

Viite: Lausuntopyyntö 23.11.2017, TRAFI/196233/03.04.03.00/2017

Määräysluonnos henkilöliikennepalveluista matkustajille ilmoitettavat tiedot ja taksiliikennepalvelun kokonaishinta

Asiakkaille esitettävän vertailuhinnan ja kokonaishinnan määrittelyssä on haasteena liikennepalvelulain myötä vapautuvat taksimatkojen hinnoitteluperusteet, jotka eivät ole enää yhteismitallisia. Edullisimman hinnan arvioiminen on tästä syystä vaikeaa, ellei osittain mahdotonta. Myös kokonaishinnan määrittäminen niin, että se palvelee asiakasta, on haasteellista.

Liikenteen turvallisuusvirasto Trafín määräysluonnoksen mukaan asiakkaille tulisi esittää vertailuhintana kallein hinta kahdelle matkustajalle ja heidän normaaleille matkatavaroilleen joko 10 kilometrin tai 15 minuutin matkalle. Malli ei kuitenkaan kuvaa tyypillisen taksimatkan hintaa eikä asiakas käytännössä pysty näin lasketuista hinnoista päättämään, mikä tarjolla olevista taksipalveluista olisi hänen matkalleen edullisin.

Trafín malli perustuu ajatukseen vertailuhintojen ilmoittamisesta auton ikkunatarrassa. Vastaavia tarroja on käytössä Ruotsissa ja Virossa, joissa taksien hinnoitteluperusteeksi on määritelty mittauslaitedirektiivin tavanomainen mittaus tapa D eli ajan ja matkan samanaikainen mittaaminen. Suomessa ei jatkossa kuitenkaan ole yhteismitallista tapaa hinnoitella palveluita kuten naapurimaissamme. Jokainen yrittäjä ja yritys voi päättää vapaasti hinnoitteluperusteensa, sillä liikennepalvelulaissa ei ole säädelty hinnoittelun perusteista.

Suomessa hinnan määräytymisperusteena tullaan jatkossa todennäköisesti käyttämään ainakin aika- tai matkaveloitusta sekä edellisten yhdistelmiä, joissa mitataan joko samanaikaisesti molempia tai vain jompaa kumpaa. Oletettavasti myös ainakin erilaisiin aika- tai matkavyöhykkeisiin perustuvia hinnoittelumalleja otetaan käyttöön.

Pyrimme havainnollistamaan vertailuhinnan ilmoittamiseen liittyvää ongelmaa asiakkaiden kannalta esimerkkien avulla, jotka ovat lausuntomme liitteenä (liite 1 ja liite 2).

5.1.2018

Hintataulukon määrittelyä on tarkennettava

Määräyslunnoksessa esitetään hinnan ilmoittamistavaksi taulukkoa, joka tulee olla luettavissa ajoneuvon ulkopuolelta sekä oikealta että vasemmalta puolelta. Tekstin kirjasin ja sen koko on määritelty, mutta ei väriä.

Esitämme, että taulukossa käytettävän kirjasimen väri ja myös taulukon tarkempi sijainti ajoneuvossa tulisi määritellä. Merkitystä on, mille korkeudelle, mihin kulmaan ajoneuvon pystyakseliin nähden sekä kuinka kaarevaan pintaan taulukon saa kiinnittää.

Liikennepalvelulaki mahdollistaa taksiliikenteen harjoittamisen myös muilla ajoneuvoilla kuin henkilöautoilla, esimerkiksi nelipyörällä. Ajoneuvojen rakenne ja korkeus sekä niiden käyttö myös maastossa tuovat asiakkaiden kannalta haasteita taulukon luettavuudelle. Hintataulukko voi likaantua helposti lukukelvottomiksi tai se voi olla sijoitettu paikkaan, esimerkiksi kuorma-auton etusivulasin yläosaan, josta se on ylipäättään hyvin hankalasti luettavissa. Kirjasimen värillä taas on oleellinen merkitys tekstin luettavuuden kannalta.

Trafin toimivalta määräyksien antamiseen

Vertailuhinnan määrittämiseen liittyy myös toinen näkökulma. Trafille on liikennepalvelulaissa annettu määräysvalta tietojen ilmoittamisesta, jotta tietojen yhteismitallisuus ja vertailtavuus voidaan varmistaa (laki liikenteen palveluista 24.5.2017/320 III osa 1 luku 3 § 3 mom). Trafille ei kuitenkaan nähdäksemme ole annettu toimivaltaa sellaisen vertailuhinnan asettamisesta, jota nyt esitetään, vaan siitä tulisi säätää laissa erikseen.

Trafin esittämä malli vertailuhinnan ilmoittamisesta johtaisi taksialan kannalta kohtuuttomaan tilanteeseen, jossa taksiyrittäjä ei voisi missään olosuhteissa sisällyttää palvelun hintaan mahdollisia kuljetuksen aikana ilmeneviä yllättäviä kustannuksia kuten muut vapailta markkinoilla toimivat yritykset.

Hinnoitteluperuste ja yksikköhinta selkeästi näkyviin

Esitämme, ettei keinotekoisesti määriteltyä vertailuhintaa vaadittaisi esitettäväksi väärinkäsitysten välttämiseksi. Hinnoitteluperusteen ja yksikköhintojen tulisi sen sijaan olla selkeästi nähtävillä.

Velvollisuus ilmoittaa monimutkainen vertailuhinta avoimessa rajapinnassa tekisi myös tyhjäksi liikennepalvelulain tavoitteet dynaamisesta hinnoittelusta. Yhdelläkään yrityksellä, joka hyödyntää Liikenneviraston tarjoamaa rajapintapalvelua, ei ole resursseja päivittää vertailuhintaansa palveluun jatkuvasti. Kysyntä ja tarjonta eivät siis ohjaisi hinnoittelua, mikä ei puolestaan olisi liikennepalvelulain tavoitteen mukaista. Se ei olisi myöskään sen paremmin kuluttajan kuin yrittäjänkään kannalta eduksi.

Pyydämme myös huomioimaan, että yrityksiä ei ole millään muulla alalla velvoitettu markkinoinnissaan ilmoittamaan aina kalleinta mahdollista hintaa. Millaista kannattavaa markkinointia henkilökuljetuspalveluita tarjoavan yrityksen on tulevaisuudessa mahdollista harjoittaa, jos sen tulee aina ensisijaisesti ilmoittaa

5.1.2018

asiakkaille kalleimmat mahdolliset hintansa. Esimerkiksi linja-autoyrietykset mainostavat edullisinta mahdollista hintaa jollekin tietylle matkalle, ei kalleinta mahdollista. Määräyslunnonksen logiikan mukaisesti myös linja-automatkasta pitäisi vastaavasti siinä tapauksessa mainoksessa kertoa kallein mahdollinen hinta.

Olennaista on myös huomioida, että lain mukaan yrittäjä voi käyttää sopimushintoja eli sopia hinnan asiakkaan kanssa aina jokaisesta matkasta erikseen. Silloin asiakas ei voi verrata sovittua hintaa vertailuhintaan.

Toimiva kokonaishinta edellyttäisi yhteistä hinnoittelumallia

Määräyslunnonksessa esitetään, että mikäli on oletettavaa, että taksimatkan kokonaishinnaksi muodostuisi yli 100 euroa, tulisi hinnasta sopia asiakkaan kanssa erikseen siten, että taksiyrietykset voi jälkeinpäin todistaa sopimuksen syntyneen. Määräyksen tarkoituksena on suojella kuluttajia ns. ryöstöhinnoittelulta.

Määräyksessä ei oteta huomioon matkan pituutta tai matkustajien erityistarpeita, kuten esimerkiksi porrasvetoa, jotka nostavat matkan hintaa väistämättä. Ei ole tarkoituksenmukaista, että kaikista pitkistä tai erikoispalvelua vaativista matkoista on aina sovittava erikseen kirjallisesti. Toisaalta lyhyestäkin matkasta voisi siinä tapauksessa veloittaa 99 euroa ilman veloitetta sopia hinnasta etukäteen.

Liikennepalvelulaki ei myöskään edellytä kokonaishinnan määrittämistä. Laki sisältää ajatuksen palvelun paranemisesta, lisääntyvästä tarjonnasta sekä laskevista hinnoista, joten kokonaishinnalle ei näyttäisi olevan mitään tarvetta. Mielestämme kokonaishinnan määrittelyyn voitaisiinkin palata vasta sitten, jos tarvetta ilmenee.

Kokonaishinnan määrittely vaatisi mielestämme joka tapauksessa yhteismitallista hinnoittelua, esimerkiksi jonkin mittauslaitedirektiivin mukaisista tavoista, jolloin järkevän vertailuhinnan muodostaminen olisi mahdollista. Lisäksi tulisi määrittellä taso, jonka ylittävää kokonaishintaa käytettäessä asiasta tulisi sopia erikseen.

Jos kokonaishinnan määrittelyä ei kuitenkaan haluta jättää pois kesällä voimaan tulevasta määräyksestä, esitämme sen muuttamista muotoon: ”Mikäli taksimatkan matkustajakohtaiseksi hinnaksi on muodostumassa vähintään 100 euroa ja kyseisen matkan keskimääräiseksi kilomerihinnaksi yli 10 e/km, tulee asiasta sopia erikseen”. Näin välttyttäisiin ainakin tarpeettomalta sopimiselta pitkien tai lyhyiden erityispalvelua vaativien taksimatkojen osalta.

Sopiminen voi johtaa henkilörekisterin syntymiseen

Kirjallinen sopiminen edellyttää yrittäjältä asianmukaista tapaa tallentaa ja rekisteröidä tehdyt hintasopimukset. Jotta sopimukseen on mahdollista palata myöhemmin, on niihin liitettävä tietoja, joiden perusteella asiakas on tunnistettavissa. Yrittäjälle muodostuu siis henkilörekisteri. Tätä näkökulmaa määräyslunnonksessa ei ole arvioitu mitenkään, kuten ei myöskään sitä, tuleeko sopimukset säilyttää yleisen vanhenemisajan puitteissa.

Jos erilliseen sopimiseen joudutaan, tulee sopimusten säilyttämisaikaksi määrittellä enintään yksi (1) kuukausi, jonka jälkeen yrittäjällä ei enää ole näyttövelvollisuutta siitä, mitä asiasta on sovittu.

5.1.2018

Matkustajille ilmoitettavat tiedot

Matkustajille ilmoitettavat tiedot perustuvat olennaisten tietojen asetukseen. Siitä asiasta olemme lausuneet jo aiemmin.

Suomen Taksiliitto

Ville Jaakola
tekninen asiantuntija

Liite 1 Esimerkkejä vertailuhinnan käytettävyydestä

Liite 2 Esimerkki hintataulukosta